

De ark bij de Filistijnen

Periodethema: Richters
1 Samuël 5

KERNTEKST

'De hand Gods was er zeer zwaar' (1 Sam. 5: 11c).
'Gij zult geen andere goden voor Mijn aangezicht hebben' (Ex. 20: 3).

UITLEG VAN DE KERNTEKST

Ex. 20: 3. In het eerste gebod van Zijn wet verbiedt de Heere ons er afgoden op na te houden op wie we naast of in plaats van Hem ons vertrouwen stellen. De Heere wil helemaal vertrouwd en gediend worden. Geld, macht, sport en veel andere dingen kunnen onze afgod worden als we er ons geluk, ons heil op bouwen.

BEGINSITUATIE

Er is oorlog tussen de Filistijnen en Israël. Israël wordt verslagen. Ze besluiten bij de volgende veldslag de ark mee te nemen het leger in. De Filistijnen worden heel bang, ze hebben veel gehoord over de kracht van de Heere. Toch overwinnen de Filistijnen en ze veroveren de ark. Hofni en Pinehas sterven ook in de strijd. Een boodschapper vlucht uit het leger en komt in de stad. Hij vertelt Eli dat zijn zonen gestorven zijn en dat de ark meegevoerd is door de Filistijnen. Als Eli dat hoort, valt hij van zijn stoel, breekt zijn nek en sterft. Als de vrouw van Pinehas het hoort, begint de bevalling. Er wordt een zoon geboren, maar de moeder sterft. Ze noemt hem Ikabod, dat betekent: 'de eer is weg'.

DOELSTELLINGEN

- De kinderen moeten weten dat er maar één God is.
- Alle andere goden zijn afgoden.

INDELING

- De ark van God in de tempel van Dagon.
- Het omvallen van het beeld.

- De reactie en de actie van de priesters.
- Het kapotte beeld.
- De plagen in Asdod.
- De ark na overleg naar Gath.
- De plagen in Gath.
- De ark naar Ekron.
- De plagen in Ekron.
- Het voorstel van de oversten.

OPMERKINGEN

Het gaat in dit verhaal niet alleen om Dagon. Laat de kinderen duidelijk zien dat ook wij onze eigen afgoden hebben. We moeten duidelijk overbrengen dat er maar één God is.

ZINGEN

Psalm 2: 4a; 93: 1 en 4.

'Trouwe Vader in de hemel' (OMK deel 2, nr. 82).

'Ik geloof dat God de Vader' (WKK 374).

UITLEG VAN DE PSALM

Psalm: 2: 4a vertelt hoe de machthebbers van de wereld tegen God in opstand komen. Maar de Heere roept hen op voor de Koning, Die Hij aanstelt, te buigen. Hij heeft besloten die Vorst te verwekken. Het is Zijn eniggeboren Zoon, de Heere Jezus Christus.

MATERIALEN

Plaat van de ark bij de Filistijnen.

BORDPLAN

Er is maar één God en dat zien we!

INTRODUCTIE

Terugvragen. Stel concrete vragen over de vertelling van vorige week:

- Met welk volk wordt er door de Israëlieten oorlog gevoerd?
- Welk plan maken de oudsten als ze zien dat ze de strijd verliezen?
- Wie gaan er mee met de ark?
- Wat is de reactie van de Israëlieten en van de Filistijnen?
- Wie wint deze strijd?
- Wat gebeurt er met Pinehas en Hofni en met de ark?
- Welke drie boodschappen krijgt de hogepriester Eli?
- Wat gebeurt er met Eli?
- Wat kun je vertellen over de geboorte van Ikbod?

Klassengesprek

Als de kinderen van uw klas op school meedoen met wedstrijden tegen andere scholen, bijv. met zwemwedstrijden, volleybalwedstrijden enz., kennen ze vast het begrip 'trofee', een wisselbeker die naar de winnende school of klas gaat. In een gesprekje kunt u ingaan op de manier waarop je met zo'n trofee omgaat en waarom ze op school een wisselbeker zo belangrijk vinden. Sommige scholen hebben zelfs een speciale kast voor wisselbekers. U kunt ook met de kinderen praten over afgoden in de tijd van de Bijbel: welke afgoden ken je, wat doen ze, enz. Kom dan na de Bijbelles hierop terug en bespreek het verschil tussen God en een afgod.

Luistervraag

Neem een beker, een trofee, mee en laat deze zien. Wat zou dit met het Bijbelverhaal te maken kunnen hebben?

BRUGZIN OF BEGINZIN

Wat een feest had moeten worden, eindigt in een drama. Wat een verdriet is er bij de Israëlieten.

Vertelling

Wat is er gebeurd? Waarom is er geen feest? Nou, er is veel gebeurd. De Israëlieten hebben de oorlog verloren. De Filistijnen, hun vijanden, hebben veel soldaten gedood. Maar wat het ergste is, ze hebben de ark van God meegenomen.

Zijn de Filistijnen dan in de tabernakel geweest? Nee, maar de Israëlieten hebben de ark uit de tabernakel laten halen en meegenomen naar het slagveld. Zelfs Hofni en Pinehas zijn meegegaan. Ook zij hebben het gevecht niet overleefd.

Eén ding vergeten de Israëlieten. Niet de ark kan redding geven, alleen God kan hen helpen. Ze had-

den Hem moeten smeken om hulp en redding. Ze hadden hun knieën moeten buigen voor de God van hemel en aarde. Maar dat doen ze niet. Ze verwachten het van de ark. Net zoals de heidense volken om hen heen. Die namen ook hun afgoden mee als er oorlog gevoerd werd. *Het kan zijn dat je nu denkt: wat een domme Israëlieten. Ze kunnen toch weten dat de ark zelf geen kracht heeft? De ark is van hout, het is geen levend ding. De ark kan niets. Maar hoe is dat bij jou? Waar stel jij je betrouwen op als je ziek bent of als er problemen zijn? Wij denken zo snel dat een dokter ons wel kan helpen. Of we proberen eerst zelf van alles om onze problemen op te lossen. Ga jij met alles naar de Heere toe? Vraag jij elke dag: 'Heere, maak mij Uw wegen door Uw Woord en Geest bekend?'*

Nu vraag je misschien af: maar waarom hebben ze de ark meegenomen? De ark hoort toch niet bij de soldaten in het leger, maar in de tabernakel bij de priesters? Weet je, de mensen geloven op een verkeerde manier in God. Ze denken dat ze God dicht bij zich moeten hebben om de oorlog te kunnen winnen. Daarom denken de Israëlieten dat ze kunnen winnen als de ark bij de soldaten is. Dan zal God hen vast de overwinning geven. De soldaten en de priesters willen God als het ware dwingen om hen de overwinning te geven. Maar dat gebeurt niet. Ze verliezen en tot hun grote schrik maken de Filistijnse soldaten de ark buit. Deze heidense soldaten nemen de ark mee als een soort 'trofee', als een aandenken aan de overwinning op de Israëlieten.

De Israëlieten geven de ark meer eer dan God. Maar God laat zien dat niet de ark de grootste eer moet krijgen. Hij alleen is het waard om de hoogste eer te krijgen. David zingt later: 'Zijn Naam moet eeuwig eer ontvangen.' Dat geldt ook nu nog. God wil niet dat we Zijn eer aan iets of iemand anders geven. Soms worden mensen vereerd, bijv. bepaalde dominees. De Heere vindt dit niet goed. We mogen wel eerbied hebben voor dominees, maar je mag hen nooit vereren. Dat geldt ook voor bepaalde plaatsen op de aarde. In Jeruzalem of Bethlehem is het niet beter dan in ons dorp of in onze stad. Wij vereren ook niet het kruis, ook al hoort dat bij het lijden van de Heere Jezus. Een kruis is een dood stuk hout, het betekent op zichzelf niets. We moeten de Heere Jezus eren en dienen. Hij moet de hoogste eer ontvangen, ook nu.

Hoe zal dit aflopen? Wat zal er met de ark van God gebeuren? Zullen de Filistijnen de mooie ark van God kapot maken? De Israëlieten weten het niet. Naast al het verdriet over de gesneuvelde soldaten is er ook de angstige vraag hoe het met de ark zal gaan. Maar nu is het te laat. Misschien zijn er Israëlieten die spijt hebben van hun zonden, maar daarmee komt de ark niet terug in Israël.

DE ARK VAN GOD IN DE TEMPEL VAN DAGON

Bij de Filistijnen is het feest, groot feest zelfs. Ze hebben niet op de overwinning durven rekenen. De ark van de God van Israël in het leger? Dat was nog nooit gebeurd. De Filistijnen kennen genoeg verhalen over die God. Ze weten dat de God van Israël een machtige God is. En wat ze niet verwacht hadden, nog minder hadden durven hopen, is toch gebeurd. Zij zijn sterker dan de Israëlieten. Hun god Dagon is toch machtiger dan de God van Israël. Ze beseffen heel goed dat ze niet zelf de strijd gewonnen hebben. Dagon heeft hen de overwinning gegeven. Maar kloppen hun gedachten? Ze vieren feest en geven Dagon, hun god, de eer. Hoe ze dat doen? Ze brengen de ark van God in de tempel van Dagon, hun afgod. Die tempel staat in Asdod. Dagon is de god van de vruchtbaarheid. Hij wordt afgebeeld met het gezicht en de handen van een mens. De romp bestaat uit de staart van een vis. De Filistijnen willen hun god danken voor de overwinning. Ze zetten de ark dichtbij het beeld van Dagon.

HET OMVALLEN VAN HET BEELD

De volgende morgen komen de priesters van Dagon in de tempel. Ze schrikken als ze de deur opendoen. Wat zien ze? Dagon is van zijn voetstuk afgefallen en ligt voorover op de grond bij de ark van God. Het lijkt net alsof hij een buiging voor de ark heeft gemaakt en de ark wil eren.

DE REACTIE EN DE ACTIE VAN DE PRIESTERS

De priesters zetten hun god snel overeind. Het kan toeval zijn dat het beeld gevallen is, denken ze. Maar de volgende morgen is de schrik nog groter. Opnieuw is Dagon van zijn voetstuk afgefallen. Weer ligt Dagon op de grond voor de ark.

HET KAPOTTE BEELD

Maar nu is het erger, de handpalmen en het hoofd van Dagon zijn van de romp afgebroken. Die liggen op de dorpel van het huis van Dagon. Dagon is als het ware in tweeën gebroken: het 'mensgedeelte' is van het 'visgedeelte' afgebroken. God spot met Dagon. Waar blijft de macht en de kracht van Dagon nu? Zonder dat een mens iets doet, is Dagon kapotgemaakt. God laat Zijn almacht zien. God laat niet met Zich spotten. De ark hoort niet in het huis van Dagon, maar in het huis van God. De Filistijnen denken dat ze de God van Israël verslagen hebben, maar niets is minder waar. Hij is de enige levende God. Dagon is maar een beeld. Een beeld van hout of steen kan niet horen, niet praten en kan niets doen. De kracht van Dagon is als een stofje, je blaast ertegen en weg is het, niets meer van te zien.

In onze tijd zijn er ook mensen die denken dat God niet bestaat. Ze zeggen dat er geen God is. Ze zeggen

ook dat God de hemel en de aarde niet geschapen heeft. Dat vinden wij erg. Maar geloof jij in God?

De priesters proberen het beeld weer op zijn plaats te zetten. Ze zijn erg onder de indruk van het gebeuren. Daarom stappen ze vanaf die tijd niet meer op de drempel van het huis van Dagon. Ze stappen over de drempel heen en raken de drempel dus niet meer aan.

DE PLAGEN IN ASDOD

Toch is dat niet het enige. Er gebeurt nog meer. De mensen van Asdod worden ongerust. Ze worden ook ziek. Ze krijgen overal spenen. Dat zijn builen of bulten in het uiteinde van de darmen. Dat doet vreselijk pijn. De inwoners van Asdod trekken maar één conclusie: 'De hand van de God van Israël is zwaar over ons en over onze god Dagon. De ark moet niet bij ons blijven.' Ze willen een vergadering van alle vorsten van de Filistijnen. De vraag is: 'Wat moet er met de ark van de God van Israël gebeuren?' Ze praten er met elkaar over. Iemand zegt: 'Misschien is het toevallig dat er ziekten uitbreken.'

DE ARK NA OVERLEG NAAR GATH

'Laten we de ark naar een andere stad brengen. Laten we de ark in Gath brengen.' Dat voorstel wordt aangenomen. De ark van God wordt naar Gath gebracht. Die stad ligt ruim dertig kilometer ten zuidoosten van Asdod. Eerst wordt de ark rond de stad gedragen.

DE PLAGEN IN GATH

Maar... ook Gath wordt getroffen. Het woord dat gebruikt wordt, geeft aan dat er verwarring in de stad ontstaat. Er breekt zelfs paniek uit. De inwoners, niet alleen de volwassenen, maar ook de kinderen worden ziek. Ze krijgen bulten in hun ingewanden. Dat zorgt voor heel veel pijn. De inwoners van de stad Gath willen de ark zo snel mogelijk uit hun stad hebben.

DE ARK NAAR EKRON

Ze sturen de ark van God naar de meest noordelijke stad van de Filistijnen, naar Ekron. De afstand van Gath naar Ekron is bijna dertig kilometer. Zijn de inwoners van Ekron blij met de ark van God? Zien ze het als een overwinningsteken van hun macht over de Israëlieten? Nee, ze zijn helemaal niet blij. Ze zien het als een aanval op hun leven. Ze schreeuwen: 'Ze hebben de ark van de God van Israël naar ons toegestuurd om ons te doden.' Ze zijn bang dat ze, net als de mensen in de andere Filistijnse steden, ook zullen sterven.

DE PLAGEN IN EKRON

Opnieuw wordt er een vergadering belegd van de Filistijnse vorsten. Er wordt gesproken over de onhoudbare situatie in het land en in de steden. Veel

mensen sterven. De mensen die niet sterven, krijgen bulten en hebben vreselijke pijn. De mensen zijn bang. Ze schreeuwen en roepen in hun angst naar de hemel.

HET VOORSTEL VAN DE OVERSTEN

De vorsten zeggen tegen elkaar: 'Laten we de ark van God maar naar Israël terugsturen. Als we dat niet doen zullen wij en het hele volk misschien wel sterven. We kunnen de ark niet hier in ons land houden. De God van Israël stuurt ons deze straffen.' Het besluit wordt door iedereen overgenomen.

Wat een voorbeeld. Deze Filistijnse vorsten hebben in de gaten dat de Heere hen straft. Ze zien in de ziekte en het sterven de hand van God. Zie jij in je eigen leven de hand van God? Nee, niet elke ziekte en elk verdriet betekent dat je een erge zonde gedaan hebt. De Heere wil je wel tot nadenken zetten. Hij roept je toe: 'Kom naar Mij. Ik alleen kan en wil voor je zorgen. Alleen door Mijn Zoon, de Heere Jezus, kunnen je zonden vergeven worden. Alleen door Hem kun je echt leven.'

Betekent dit nu dat de Filistijnen ook de God van Israël gaan dienen? Ze zien toch dat Hij de straffen stuurt? Nee, ze erkennen wel dat Hij hen straft, maar ze gaan Hem niet dienen.

Hoe is dat bij jou? Je hebt de Heilige Geest van God nodig. Hij kan en wil jou naar God brengen en laten zien wie je bent. De Heere straft, ook nu nog. Zeker als we God de eer niet geven, kan Hij ons laten voelen en merken dat Hij boos en toornig is over de zonde. Maar de Heere is ook genadig en barmhartig. Hij is altijd

Dezelfde: vroeger, heden, in de toekomst en tot in eeuwigheid. Val Hem dan nederig te voet en vraag of Hij je wil leren in Zijn wegen te wandelen en naar Zijn wil te handelen.

AFSLUITING

De voorbereidingen voor de terugkeer van de ark worden gemaakt. Zo waakt God Zelf over Zijn ark en over Zijn eer.

VERWERKING

Kringgesprek

- Leer de tekst van vandaag (Ex. 20: 3) en bespreek die met de kinderen. Dit is het eerste gebod van de wet.
- Praat met de kinderen over Dagon: wat kan hij wel/niet.
- Probeer in een gesprekje met de kinderen afgoden van onze tijd te benoemen. Dan gaat het niet alleen om 'koning voetbal' e.d., maar laat ze dingen opnoemen die in hun eigen leven als afgoden kunnen functioneren.
- U kunt op het bord twee kolommen tekenen. Zet boven de eerste kolom 'God' en boven de tweede kolom 'afgod'. Probeer nu samen met de kinderen een aantal eigenschappen te vinden van God en van een afgod. Het mooiste is als u tegenstellingen kunt vinden:

God	afgod
levend	dood
hoort altijd	kan niet horen
is almachtig	heeft geen macht
kan alles
onzichtbaar
.....